

ZVEZA DRUŠTEV UPOKOJENCEV SLOVENIJE

Kebetova 9, 1000 Ljubljana

Tr. rač. : 05100-8010471821 ; Dav. št.: 57009309, pri UE Ljubljana, pod št. 294

ZAPISNIK

Skupne seje Ekspertne skupine za dolgotrajno oskrbo in predsednic Komisije za socialna vprašanja, Komisije za zdravstveno varstvo starejših in predsednika Komisije za gospodarstvo, ki je bila v četrtek, 1.12. 2011 ob 10. uri na sedežu ZDUS, Kebetova 9, 1000 Ljubljana

Prisotni: Martin Toth, Francka Četkovič, Nevenka Lekše, Zvonka Milojevič, Vlasta Lavrih, Branka Kastelic, Marija Miladinovič (predsednica komisije za socialna vprašanja), Janko Deželak (predsednik Komisije za gospodarstvo), Dunja Obersnel Kveder (predsednica Komisije za ZV starejših)

Odsotni: Breda Butala, Mateja Kožuh Novak (opravičili)

Predlog dnevnega reda je bil naslednji:

1. Izdelava stališča ZDUS glede predloga Zakona o dolgotrajni oskrbi (v nadaljevanju ZDO), ki ga je pripravila Ekspertna skupina

Na začetku je Dunja Obersnel Kveder pojasnila, da je ES pripravila predlog ZDO, ki naj bi bil najbolj po meri starejših in bi imel najbolj ustrezen način financiranja te oskrbe. Na skupni seji komisij za socialna vprašanja, gospodarstvo in ZV starejših, ki je bila 9.11.2011, smo sklenili, da se dokončen predlog ZDO oblikuje na skupni seji ES in vseh treh predsednikov komisij in se nato da v potrditev UO ZDUS. V nadaljevanju se z njim seznanimo naše članstvo in pridobi njihovo podporo. Tako se predlog ZDO, ki dobi najširšo podporo našega članstva, ponudi novi vladi in zahteva, da ga v najkrajšem roku pošljejo v proceduro za sprejem.

Martin Toth je ponovno natančno obrazložil prednosti in pomanjkljivosti vseh treh variant.

Nakazal je, da vsi zavedamo, kako je uvedba in razširitev dejavnosti dolgotrajne oskrbe in zavarovanja za dolgotrajno oskrbo v Sloveniji nujna, saj gre za novo vejo socialne varnosti, ki je namenjena ljudem, ki potrebujejo pomoč druge osebe pri opravljanju temeljnih, življenjskih dnevnih aktivnosti. Vse napovedi kažejo, da bo takšnih oseb vse več in je za nje družba dolžna poskrbeti. Problem nastaja pri zagotovitvi potrebnih finančnih sredstev za uvedbo dejavnosti in zavarovanja, zaradi česar so vse aktivnosti v zvezi s sprejemanjem ustreznega zakona, ki ga je dalo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve v javno razpravo že lani, zastale. Delovna skupina v okviru ZDUS se je tako poleg nekaterih drugih vsebinskih vprašanj osredotočila predvsem na vprašanje, kako zagotoviti potrebna finančna sredstva, ki bo omogočila uvedbo zavarovanja za dolgotrajno oskrbo in njegovo dolgoročno vsebinsko in finančno vzdržnost in stabilnost. Možnosti je več, a ima vsaka od njih svoje prednosti in slabosti.

Po prvi varianti bi, po prenosu določenih sredstev iz obveznega zdravstvenega in pokojninsko - invalidskega zavarovanja, ki se že sedaj namenja za storitve, ki bi po svoji naravi sodile v področje dolgotrajne oskrbe zavarovanja, na novo zavarovanje za dolgotrajno oskrbo povečali prispevno stopnjo za slednje. Pri tem bi lahko šlo tudi le za prispevno stopnjo delojemalca in ne tudi za stopnjo delodajalca. Problem pa je v tem, da tudi v tem primeru gre za zvišanje prispevne stopnje, kar v trenutni gospodarski situaciji države ni sprejemljivo oziroma celo v nasprotju z ukrepi za obvladovanje in zmanjšanje javnih finančnih izdatkov. Drug problem je, da nekatere kategorije prebivalcev (npr. upokojenci, kmetje, brezposelni itd.) nimajo bruto dohodkov in ne plačujejo prispevka delodajalca v socialnih zavarovanjih. Zato ta predlog, ki bi ga sicer večina upokojencev najbolj podprla, verjetno ne dobil zadostne podpore v Ekonomsko-socialnem svetu, Vladi in Državnem zboru, lahko pa bi povzročil določene težave tudi pri izvajanju.

Druga možnost bi bila, da se v sistem dolgotrajne oskrbe vključijo določena zasebna sredstva, ki pa ne bi bila doplačila, kot je predvideval osnutek zakona, ki ga je pripravilo Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (231€ na mesec). Namesto tega bi vzpostavili poseben sistem vzajemnosti, ki bi se uveljavil z obliko obveznega zasebnega (pogodbenega) zavarovanja. V tega bi se bili dolžni vključiti vsi, ki so tudi zavezanci za plačevanje prispevkov za obvezno zdravstveno zavarovanje. Ta sredstva bi se v obliki premij zbirala iz zasebnih sredstev in bi skupaj z javnimi sredstvi (prispevki delodajalcev in delojemalcev) predstavljala zadostno materialno podlago za uvedbo zavarovanja za dolgotrajno oskrbo in uveljavljanje pravic iz tega zavarovanja in za finančno stabilnost sistema. To pogodbeno zavarovanje bi izvajal zavarovalnice, izjemoma morda tudi ZZS. To inačico bi utegnil v javnosti spremljati strah pred nekaterimi deviantnimi pojavi, ki smo jih doživeli v bližnji preteklosti na področju dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Po drugi strani bi lahko šlo za zasebno zavarovalniško dejavnost, ki bi se izvajala skladno s predpisi s področja zavarovalništva. V tem primeru tudi ne bi mogel tega zavarovanja izvajati ZZS, temveč le zasebne zavarovalnice. Posebna težava v tem predlogu je vprašanje, kaj oziroma katere storitve naj bi krilo to pogodbeno zavarovanje oziroma ali ne bi šlo le za dodatni zasebni vir za uresničevanje vseh pravic iz zavarovanja za dolgotrajno zavarovanje.

Zaradi tega je pripravljena tudi tretja varianta. Po tej bi pravice iz zavarovanja za dolgotrajno oskrbo delili v dve skupini. V prvo skupino (I. varianta) bi razvrstili storitve pomoči pri opravljanju dnevnih temeljnih življenjskih aktivnosti, storitve rehabilitacije in družinskega pomočnika, v drugo skupino (II. varianta) pa storitve pri opravljanju podpornih opravil in adaptacije stanovanja. Prvo skupino storitev bi se financirale s prispevki zavezancev (delodajalcev, delojemalcev, drugih zavezancev), ki plačujejo prispevke za obvezno zdravstveno zavarovanje. Ta stopnja bi bila približno enako visoka, kot so sedanja sredstva za storitve, ki so sorodne tistim iz dolgotrajne oskrbe, a jih doslej financirajo ZZS, ZPIZ in proračuni. Za drugo skupino storitev bi uvedli obvezno pogodbeno (zasebno) zavarovanje, v katerega bi se vključile vse osebe nad določeno starostjo (npr. 35 let). To zavarovanje bi izvajale ZZS in druge zavarovalnice pod enakimi pogoji, pri čemer bi to zavarovanje imelo značaj dejavnosti splošnega pomena in bi bilo dokaj podrobno zakonsko regulirano (npr. glede obveznosti vključitve, priporočil o višini premij, v odnosu do zavarovanja za storitve iz I. skupine, glede upravljanja celotnega sistema) in tudi nadzorovano. Tako bi zakon določil minimalni obseg pravic iz tega pogodbenega zavarovanja, zavarovalnice pa bi lahko pod določenimi pogoji ponujale tudi večji obseg pravic tistim osebam, ki bi se za njih prostovoljno odločile. Ker bi šlo za kvazi zasebno zavarovanje (primer Nizozemske) večja državna regulativa področja ne bi bila v nasprotju z Evropskimi direktivami glede premoženjskih zavarovanj in bi iz pravnega vidika bilo uresničljivo. Na ta način bi bila zagotovljena zadostna finančna sredstva za uvedbo in izvajanje zavarovanja za dolgotrajno oskrbo ter za vsebinsko in finančno vzdržnost sistema skozi daljše obdobje. Tudi sicer bi bilo po vsej verjetnosti takšno zavarovanje sprejemljivo, saj bi po nekih ocenah premija za pogodbeno zavarovanje ob njegovi uvedbi znašala med 7 do 10 € na mesec. Pri tem bi za osebe brez dohodka oziroma osebe, za katere država (republika, občine) že zdaj plačuje prispevke morale plačevati tudi premije za obvezno pogodbeno zavarovanje. S sprejetjem te variante se tudi ne bi povečali javni finančni izdatki države, kar je bil v dosedanjih razpravah o zakonu tudi največja ovira za njegov sprejem.

V razpravi je Janko Debelak predlagal, da se v javni razpravi pridobi podporo našega članstva tako, da se izpostavijo prednosti predlaganega načina financiranja predvsem, da se poudari, da to pomeni olajšanje pritiska na javne finance, da se zagotavlja tudi preglednost in racionalnost. Francka Četkovič je poudarila, da se zavzema, da predlagani način financiranja dolgotrajne oskrbe uveljavi čim prej in ne čaka, da se uredi tudi sistem financiranja zdravstvenega sistema. Nevenka Lekše je predlagala, da se čim prej začne z organizacijo kampanje o našem predlogu ZDU, ki naj bo raznovrstna, od okroglih miz, preko aktivnega državljanstva, spletne strani ZDUS, internih glasil do komunikacije z mediji.

1. Sklep:

Udeleženci sestanka so se seznanili s potekom dela na pripravi osnutka zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. Pri tem so ocenili, da je skupina pripravila primerna izhodišča za nadaljnje aktivnosti in oblikovanje stališč ZDUS do tega vprašanja. Predlagajo, da se gradiva oziroma možne rešitve predstavijo Upravnemu odboru ZDUS, ki naj sprejme odločitev glede najprimernejše in najbolj sprejemljive ureditve področja dolgotrajne oskrbe. Udeleženci sestanka podpirajo tretjo varianto.

2. Udeleženci sestanka predlagamo Upravnemu odboru in vodstvu ZDUS da po sprejemu stališča do osnutka zakona organizira okrogle mize po pokrajinskih ZDU, prek aktivnega državljanstva, spletnih strani in internih glasil ZDU. Po potrebi naj seznanijo s stališči in predlogi tudi medije. Predlagamo, da na ta način pridobimo čim večjo podporo našega članstva za naš predlo

3. Predlagamo, da Upravni odbor in predstavi nujo po ureditvi področja dolgotrajne oskrbe novim poslancem in Vladi. ki jo naj obravnavajo kot prioriteto področje, saj gre za novo področje socialne varnosti, ki pa po predlogu ZDUS ne zahteva dodatnih javnih finančnih izdatkov, To bi lahko bilo tudi eno od področij, ki se dotika tudi pričakovanih reform na področju zdravstvenega in pokojninsko – invalidskega zavarovanja. ,

Zapisala:

Dunja Obersnel Kveder

Martin Toth

Predsednica Komisije za socialna vprašanja

Marija Miladinovič

Predsednik Komisije za gospodarstvo

Janko Deželak

Predsednica komisije za ZV starejših

Dunja Obersnel Kveder